

ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ЛІЦЕНЗІЙ НА ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності є сукупністю права володіти, користуватися та розпоряджатися цим об'єктом. Продаж прав у повному обсязі здебільшого проводиться через договір купівлі-продажу як договір обмінної угоди, за яким у результаті передачі права власності на об'єкт інтелектуальної власності (продажу охоронного документа – патенту або свідоцтва) власник як сторона, яка продає, втрачає всі майнові права на нього. Власник прав на будь-який об'єкт промислової власності (ліцензіар) може продати ліцензію (видати дозвіл на користування об'єктом інтелектуальної власності) будь-якій особі (ліцензіату), якщо він не хоче або не в змозі використовувати відповідний об'єкт. Продаючи ліцензію, переслідують мету отримати прибуток, не втрачаючи капіталу на виробництво та освоєння ринку. Продаж ліцензії – це шлях впровадження технології на ринку без продажу товарної продукції. Придбаний або отриманий на безоплатній основі об'єкт інтелектуальної власності відображається на балансі, якщо існує ймовірність одержання в майбутньому матеріальної вигоди, пов'язаної з його використанням, а його вартість може бути вірогідно визначена. Таким чином, для того, щоб поставити об'єкт інтелектуальної власності на бухгалтерський облік, необхідно визначити його вартість. Використання інтелектуальної власності як нематеріального активу в господарській діяльності підприємств і відображення в бухгалтерському обліку операцій руху таких об'єктів дозволяє: документально підтверджувати довгострокові майнові права за допомогою обліку їх у балансі підприємства та створювати відповідні фонди амортизаційних відрахувань; одержувати додатковий прибуток від передачі прав на використання об'єктів права інтелектуальної власності, а також забезпечувати (у залежності від обсягу переданих прав) обґрунтоване регулювання цін на інноваційну продукцію підприємства; виплачувати фізичним особам авторські винагороди, міняючи фонд заробітної плати, з віднесенням витрат по виплаті авторської винагороди на статтю собівартості продукції “Інші витрати”, тобто без обмеження розмірів виплат і без традиційних відрахувань в страхові та інші фонди.

На нашу думку, ліцензії є об'єктом обліку при дотриманні таких умов: право отримане за ліцензійним або іншим договором, який передбачає захист прав на інтелектуальну власність; підприємство має можливість отримати від використання майнових прав економічну вигоду; вартість майнових прав достовірно визначена.

Важливими моментами, які не враховано нормативними актами щодо обліку ліцензій, на нашу думку, є: відображення охоронного документа у правовласника, який реалізував виключні права на об'єкт інтелектуальної власності, а також можливість використання об'єкта тільки у власній діяльності, коли всі права реалізовано; відновлення у правовласника всіх прав.

Література.

1. Батіщев В. Права на об'єкти промислової власності в обліку та оподаткування // Бухгалтерія. – 2006. – № 3. – С. 251-260.
2. Інтелектуальна власність: Навчальний посібник / За ред. д.т.н. Цибульова П.М. - К.: УкрІНТЕІ, 2006. - 276 с.
3. Кліменко А. Нематеріальні активи від придбання до ліквідації. – Х., 2005. – С. 151.